Ros Dok Rostocker Dokumentenserver
Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.
Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

Johannes Corfinius Christophorus Gebuhr

Metaphysica Disquisitio De Simplici Et Composito, Deq[ue] Toto Ac Partibus

Rostochii: Kilius, 1651

http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn730213811

Druck Freier Zugang PUBLIC DOMAIN

RU phil 1657

Johannes Corfinius, Praes

Christoph Sebuhr Resp

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn730213811/phys_0001
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn730213811/phys_0002
DFG

Metaphyſica Diſquiſitio
De
SIMPLICI ET COMPOSITO,
Deq;
TOTO AC PARTIBUS.

Quam
Numine Optimo-Maximo
aſpirante,
In Inclytâ Roſarum Univerſitate,
SUB PRÆSIDIO
Viri Admodùm Reverendi, Clariſſimi, &
Excellentiſſimi

DN. JOHANNIS CORFINII,
S.S. Th. LICENTIATI, Phyſicæ Profeſſoris, Ædisq́; Marianæ Paſtoris fideliſſimi, Præceptoris & Fautoris ſui omni obſervantiæ cultu ætatem proſequendi,
Publico Eruditorum examini ventilandam ſubmittit

CHRISTOPHORUS Gebuhr/
30 Regiom. Pruſſus. Reſpondens,
Die 20. Aug. horis antemerid. in Acroaterio magno.

(o)

ROSTOCHII,
Typis NICOLAI KILII. Acad. Typogr.
ANNO M. DC. LI.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn730213811/phys_0003
DFG

CUM DEO.

NObiliſſima eſt, paritérq; uberrima Metephyſicarum Affecticnum Ens reſpicientium materia, quam ut dilucidè illuſtret, maximopere deſudat Philoſophiæ Regina Scientia illa κεφαλὴν ἔχουσα; cum etenim reliquæ ſcientiæ inferiores in principiorum Objectum ſuum conſtituentium indolem ac naturam inquirere opus habeant, hoc labore Dominatrix Metaphyſica facile ſuperſedere poterit, cum talia non admittat Principia conſtituentia,, quocirca operam ſuam in exactiorem Affectionum inquiſitionem impendit; cumq; harum ſolidior contemplatio ad res cæteras accuratius cognoſcendas plurimum momenti afferat, placuit impræſentiarum ex iſta Affectionum claſſe Doctrinam de Simplici & Compoſito, Toto atq; Partibus *ſuccinctis aliquot theſibus exhibere.* Adſit Conditor Infinitus in ſæcula benedictus.

I.

Inter Mediatas Entis Affectiones rectè recenſetur Simplicitas & Compoſitio.

NOn Immediatis duntaxat Affectionibus Disjunctis Ens ſtipatum eſſe conſtat, ſed quoq; Mediatis, quæ ſcilicet mediante aliquâ Entis affectione tanquam fundamento interveniente inſunt Enti. Meritò autem harum Affectionum fundamenta dicuntur Unitæ affectiones, non etenim aliter de Ente prædicantur, niſi adhibito reſpectu ad aliquam Affectionem Simplicem, ſcil. ad Unitatem, Veritatem vel Bonitatem. Ex Unitate autem oriuntur Simplicitas, & compoſitio, quando enim Unum reſpicitur ut indiviſum indiviſibile exinde reſultat Simplicitas, quando autem expenditur velut indiviſum actu ſed diviſibile potentiâ, inde fluit Compoſitio.

Hinc cuncti excellentiores Metaphyſici dum indolem Unius contemplantur, de Simplici quoq; & Compoſito, & deinceps, de Toto & Partibus tanquam rivulis inde emanantibus, ſunt ſolliciti.

2. *Terminorum Simplicis & Compoſiti alia eſt acceptio in vulgari ſermonis exercitio, alia verò in Lycæo Philoſophico.*

Simplex inde appellationem traxiſſe putatur, quod ſit ſine plicâ veluti complices dicuntur quaſi cum plicâ, & complicati ſ. conjuncti, quod in aliquo crimine alter alteri ſit applicatus ad malum. In vulgato ſermone idem eſt quod candidus & ſincerus, ἄδολος qualis Nathanaël laudabatur à Salvatore, cui opponuntur homines duplicis cordis. Nonnunquam & cibis ſimplicitas tribuitur, quâ denotatur carentia mixturæ, atq; omnis compoſitionis. Penes Philoſophos illud dicitur Simplex, quod nō conſtat pluribus in quæ reſolvatur. Compoſitionis originatio in aprico eſt denotat verò quandoq; actionem quâ aliquid componitur, qui actus eſt extrinſecus, & efficienti tribuitur, & idem eſt quod Unitio; quandoq; ſumitur pro termino actionis, qui ex ipſâ unione reſultat & hoc modo Compoſitio denotat iſtum actum, quo Compoſitum eſt id quod eſt.

3. *Simplicitas in negatione Compoſitionis conſiſtit, & ejus formalis ratio importat negationem reſolutionis in plura, talia ſcil. quæ vel eſſentialiter ſunt inferiora, vel quæ tanquam incompleta ad unum Completum conſtituendum concurrunt.*

Differt Simplex ab Uno, namq; Unitas dicit indiviſionē tantùm in ſeſe, ſed non negat diviſibilitatem; ſed Simplicitas dicit & indiviſionē, & indiviſibilitatem ſimul. Unum negat tantùm actum diviſionis; ſimplex verò negat actum & potentiam ſimul. Hinc Simplicitas eſt nomen maximæ Unitatis & in ſummo gradu eſt Unū. Non verò omnia Simplicia eodē modo ſeſe habere juxta cum reliquis Philoſophis docuit Scheibl. l. 1. c. 5, t. 2, videlicet aliquod dicitur abſolute, aliquod reſpective tale, Abſolutè ſimplex eſt, quod penitus omnis Compoſitionis eſt expers, iſtud verò iterum ſpectatur dupliciter, videlicet vel Poſitivè Simplex, quod dicit indiviſibilitatem perfectionis, & propter ſummā iſtam perfectionem dividi nequit, quâ ratione ſolus Deus eſt ſimpliciſſimus, qui non eſt compoſitus ex Eſſe & Eſſentia, neq; ex natura & ſuppoſito, neq; ex ſubjecto & accidentibus, neq; ex attributis inter ſe cum Deo collatis: vel Præciſivè Simplex,

plex, quod abſtractionis indiviſibilitatem importat, & ob abſtractionem iſtam dividi nequit, veluti Conceptus Univerſales. Reſpectivè ſ. comparatè Simplex dicitur, quod in certo Entis genere eſt tale. Triplicem Simplicis acceptionem, quâ aliud Summum, aliud Imum, aliud Medium nuncupatur ex Scaligero declaravit in Metaph. div. Dn. D. Calov. Formale ergo Simplicitatis ponitur in conceptu indiviſibilitatis, qui & actum & potentiam diviſionis negat; cùm verò intellectus deprehendat ſub hoc conceptu non exhauriri Entis latitudinem, proinde etiam ad oppoſitum reſpicit, & cum illo connectit, atq; ſic adæquatè conceptum Entis complet.

4. *Simplex eſt Compoſito nobilius atq; prius.*

Duo dicuntur (1.) quod ſit nobilius, eſt etenim ſummus unitatis gradus, & ſublimior eſt unitas in ſimplici quam in compoſito; in Compoſito virtus ejus eſt magis diſperſa, in ſimplici unita magis adeoq; fortior & nobilior; veruntamen hoc abſolutè intelligendum erit in ipſo Entis genere, non definitè reſpectu corporum, certum namq; eſt, quod corpora compoſita ſæpius ſint nobiliora ſimplicibus, videlicet corpora humana Elementis &c. (2.) quod Simplex ſit prius Compoſito, quia ex ſimplicibus compoſita conſtant; neq; tamen hoc intellectum volumus de prioritate notitiæ & doctrinæ, quandoq; enim compoſita prius cognoſcuntur quam ſimplicia, unde etiam de corpore in genere prius agit Phyſicus, itidemq; de Cælo, Elementis &c. quam de Anima; neq; de intentione agentis hoc accipiendum erit, nemo etenim ambigit quin reſp. intentionis compoſita ſint priora ſimplicibus, ſed de ordine naturæ generantis hoc erit intelligendum, ubi Simplex ſemper prius Compoſito.

Nec eſt quod quisquam obvertat, Animam quæ ſimplex eſt, non eſſe priorem Corpore velut Compoſito, notandum etenim quod dupliciter Simplex comparari queat cum Compoſito, ſc. vel cum tali quod ex iſto Simplici non conſtet, quomodo anima ſeſe habet ad corpus, in quâ acceptione regula de prioritate Simplicis non erit admittenda; vel comparatur cum tali compoſito, quod ex illo conſtat, & ſic omne ſimplex prius eſt compoſito, & anima prior eſt homine, ſc. ordine naturæ conſtituentis.

5. *Compoſitio eſt diſtinctorum mutuo ſe excludentium unio, Varij autem ſunt Compoſitionis modi, qui congruè vel ad Realem, vel ad Intentionalem Compoſitionem redigi queunt.*

CompoſitioRealis dicitur quando in re una Entitates realiter diſtinctæ con-

coadunantur, ad quam requiruntur haud tantum termini reales, ſed præterea ut illi ipſi realiter ſint diſtincti, (quâ conditione abſente non ſane realis foret compoſitio, ſed merè intentionalis) & deniq; ut ſe invicem reſpiciant velut perficiens & perfectibile, ſive ad modum potentiæ & actus. Iſta autem compoſitio partim Eſſentialis eſt, eademq; vel ex eſſentialibus partibus componitur, unde emergit compoſitum eſſentiale, quomodo corpora naturalia ex partibus eſſentialibus ſunt compoſita, vel componitur ex partibus integrantibus & quantitativis materiam conſtituentibus & integrantibus, ſic quælibet pars aquæ aqua eſt, pars lapidis lapis &c. atq; hoc compoſitum integrale nuncupatur; partim Accidentalis, quæ Ens per accidens conficit, utpote quando aliqua ſunt concreta ex Subjecto & accidente reali E. G. muſicus eruditus, vel aggregata ex accidentibus & accidentibus, veluti vir prudens & doctus, vel aggregata artificialia ex ſubſtantiâ & ſubſtantia, ſive illa per continuitatem, ſive per contiguitatem ſint unita. Intentionalis compoſitio eſt, (quæ alias compoſitio rationis inſignitur) quando in re non datur niſi unica Entitas, ſed noſtra ratio nihilominus eandem eſſentiam ſub diverſis conceptibus apprehendit, ideoq; termini non ſunt realiter ſed ratione tantum diſtincti, ubi tamen haud requiritur ut illi termini ſint Entia rationis, ſed tantùm ut ratione diſtinguantur. Ad hanc referuntur (1.) *compoſitio ex eſſe & eſſentiâ,* quæ in creatorem cadere nequit, cum Divina eſſentia non ſit indifferens ad eſſendum actu vel poteſtate, ſed in creaturis duntaxat occurrit, ubi per eſſentiam ipſa Entitas, per τὸ Eſſe verò ejusdem actualis exiſtentia indigitatur; non etenim ad Entis finiti eſſentiam pertinet ut ſit actu vel poteſtate, ſed indifferens eſt ad utrumq; ſtatum actualem vel potentionalem, per exiſtentiam verò indifferentia reſtringitur ad Eſſe actuale. Hæc verò compoſitio non eſt realis ſed rationis, cum termini componentes non ſint realiter diſtincti, ſed diſtinctè tantum concipiantur. (2.) *Compoſitio ex Suppoſito & naturâ,* quæ non niſi in rebus ſingularibus occurrit, ubi per naturam ipſa Eſſentia, per ſuppoſitum autem perſonalitas indigitatur, ſeu modus ille per quem Eſſentia individua coarctatur ad Eſſe perſonæ; Sic in quovis individuo humano deprehendo & eſſentiam ſingularem, & modum propter quem dici poteſt completum ſuppoſitum: Sed hanc compoſitionem eatenus tantùm ad intentionalem referendam eſſe alij cenſent quatenus in abſtractione conſideratur & generaliter, quamvis enim in creaturis per abſolutam DEI potentiam

hi

hi gradus ab invicem ſeparari queant, nondum tamen compoſitionem realem inde inferri putamus, namq; nos ratione duntaxat luſtramus quid DEUS poſſit, non quid faciat aut facere poſſit. (3) *Compoſitio ex Genere & differentiâ, ſeu conceptu convenientiæ & differentiæ,* & hæc compoſitio iterum Enti non competit à parte Rei, ſed à parte conceptus noſtri, qui unam eandemq; rem ut rectius cognoſcere poſſit, ſub diverſis apprehendit conceptibus, quorum unus illud in quo cum aliis convenit, exprimit, alter verò iſtud, quo ab aliis eſſentialiter differt oſtendit: Hæc itaq; compoſitio quia rationis eſt, ad facilitandam cognitionem noſtram inventa fuit, neq; arguit vel infert in ipſis objectis ullam imperfectionem, ſed tantùm in noſtro cognoſcendi modo, unde patet terminos vel obſcuros vel excellentes definitionem & conceptum ex Genere & differentia non reſpuere.

6. Compoſitum quando opponitur Simplici nomen Compoſiti retinet; ſed partibus quando opponitur, eo reſpectu dicitur Totum: quod optime definitur factâ mentione partium, cum relata ſe mutuo definiant.

Totum ſuam originationem trahere videtur ex voce tot, quod ſc. tot habeat partes unitas quot ad Totum conſtituendum requirantur. Sumitur autem vel pro Toto diſtributivo, vel pro Perfecto, vel pro Omni (præſertim penes Græcos, cujus quidem mentionem fecit & ſimul differentiam expoſuit Ariſtoteles lib 4. Met. Cap. 26.) vel pro illo, quod habet reſpectum ad partes, quæ acceptio eſt hujus loci. Quomodo vero differant totũ & totus ex Damaſceno aliisq; Theologis illuſtravit Sceibl. l. c. Cæterùm non eſt quod quiſquam exiſtimet, Totũ & Partem eſſe veram & peculiarem Entis affectionem illius latitudinem exhaurientem, namq; conſtat quod utrumq; membrum iſtam latitudinem non omnino exhauriat (ad neutrum etenim DEum referre licebit.) Itaq; Totum in Metaph. proponendum cenſemus, tanquam conſequens Unius compoſiti.

7. Totum eſt quod habet partes ſibi debitas, easq; Unitas.

Ariſtotel. lib. 4. (juxta alios 5.) Metaph. cap. 26 deſcribit Totum quod ſit cujus nulla pars eorũm abeſt, ex quibus totum dicitur: Quam deſcriptionem minus congruam exinde nonnulli eſſe cenſent, quod ſolummodo Totum cum Integrali coincidens depingat, juxta quam acceptionem homo mutilatus aliquo carens membro non foret totum, cum

deſit

deſit aliquid eorum quæ adeſſe debebant; veruntamen cum adhuc idem partes habeat eſſentiales, rectiſſimè Totum dici poteſt. Rectius alij verba deſcriptionis paulò poſt ab Ariſt: prolata, pro commodiori agnoſcũt deſcriptione, ſc. quod Totum ſit quod contenta continet, ut unum quid illa ſint: duo itaq; ad indolem Totius requiruntur, videlicet partium pluralitas, quæ tamen ſola non ſufficit, ſed & ultra requiritur earundem unio, adeoq; Totum ſemper præſupponit partium compoſitionem, & connotat unionem.

8. *Diverſæ occurrunt Totius acceptiones impropriæ quas hinc ablègamus: Proprium dividitur in Commune & Singulare.*

Ad Totum Commune revocant nonnulli non tantum proprias ſed & improprias acceptiones. Impropriæ vero ſunt (1.) *Totum perfectionale*, quod negat reſpectum ad partes, & ponit omnes perfectiones eminenter, ob quas totum denominatur, eſtq; totum ſine partibus ſc: DEUS quod tamen omnino impropriè tale dicitur, cum non partium carentia, ſed Unio toti det eſſentiam, confer. *Scalig:* Exercit: 65. ubi ex Platonis Parmenide declarat, Cauſam primam Totius nomine non eſſe appellandam, quia Totum partes habeat, & conſequenter illud quod partes habet aliquo modo multa ſit, non Unum. (2.) *Totum Poteſtativum* quod plures infert facultates, quomodo anima hoc titulo inſignitur, cum plurib⁹ iſta gaudeat facultatibus; Sed neq; hoc Totius Speciebus rite erit accenſendum, partim cum iſta conſideratio facultatum nimis ſit materialis, & juxta illam rationem in infinitũ multiplicarentur Totius Species, partim quod iſtæ facultates animam reſpiciant non ut partes ſed ut Adjuncta ſubjecto in hærentia. velut itaq; Anima non dicitur Totum reſpectu ſuorum habituum, ita neq; poterit Tale appellari reſpectu ſuarum potentiarum. (3.) *Totum Numerale*, illud verò eſt cujus partes ſunt numerus numeratus aliquot Individuis ad unum aliquod aggregatum revocatis applicatus, veluti Dodecas Apoſtolorum, Quaternio Evangeliſtarum, heptas Planetarum, vel Sapientum Græciæ. Sed has acceptiones velut minus Proprias ſuo relinquimus loco, & Proprias rectius expendimus. *Commune illud appellatur Totum, quod in omnibus Compoſitis ſpectari poteſt*, quod ipſum vel Eſſentiale vel Integrale dicitur. *Totum Eſſentiale* dicitur, cujus partium eſſentiam unicam conſtituentium altera ſe habet velut actus, altera velut potentia, v. g. homo ex duabus conſtitutus partibus, quarum altera veluti actus actuat, ſc. anima rationalis, altera velut

potentia

potentia actuatur, videlicet corpus organicum. Cæterùm hoc alias *Phyſicum* nuncupari ſolet, in quo requiritur quidem actus, non tamen quicunq;, ſed formalis, & præterea potentia, non quævis, ſed receptiva, hæc etenim duo phyſicè loquendo Unum per ſe conſtituere queunt. Huic opponi ſolet *Totum Eſſentiale Metaphyſicum ſ. Logicum*, cujus partes quidem etiam intrinſecè rem ingrediuntur, illamq; conſtituunt, non tamen ita diſtinctæ ſunt, neq; ſunt actus formalis & potentia receptiva, ſed aliâ differunt ratione, ubi partes ſe habent tantùm per modum potentiæ & per modum actus: Sic ſpecies dicitur Totum Eſſentiale Metaphyſicum, cujus partes intrinſecè & eſſentialiter ipſam conſtituentes Genus & Differentia dicuntur, quæ hac ratione diſtinctæ ſunt, ut Genus ſe habeat per modum Materiæ & potentiæ, Differentia per modũ Formæ & Actus. *Totum Integrale* dicitur *quod conſtat ex partibus materiæ quantitativis*; ab Armando deſcribitur, quod contineat plura conſtituentia ipſum realiter, non per modum Actus & Potentiæ, ſed per modum continuationis, quale totum eſt palmus, vel per modum contiguationis aut colligationis, qualia ſunt domus, lectus, arca. Subdividitur autem hoc ipſum in Similare & Diſſimilare, *Similare* alias Inorganicum *dicitur, cujus partes ſeparatæ nihilominus manent ejusdem rationis & eſſentiæ*, ut partes aëris aquæ, lapidis, adeoq; hujus nota conſtituitur, quod Totum poſſit applicari partibus, ſic guttula aquæ dicitur aqua. Hinc Zabarella Similarem partem deſcripſit hac ratione, quod cum Toto habeat idem nomen & eandem rationem; veruntamen à vero hæc abludit ſententia, cum pars maris nondum ſit mare; quocirca tutius partes ſimilares illas pronunciamus, quarum ſubſtantia ſ. eſſentia ſemper eſt eadem, quæq; ſibi ſimilis undiq; permanet, in quacunq; etiam parte reperiatur: ſic inter particulas oſſis non eſt eſſentiæ diverſitas unde Os appellatur Similare Totum, ejusq; Partes ſimilares. *Diſſimilare* autem *eſt cujus partes eſſentiâ & attributis eſſentialibus differunt*, ubi aliæ ſunt Principales aliæ minus Principales. Deniq; *Singulare* Totum in Theologiâ occurrit, partim *Perſonale*, partim *Sacramentale*, de quo Theologi. In univerſo enim mundi theatro haud conſpiciuntur exempla Totius & Partium, quæ exactè reſpondeant Toti Perſonali & Sacramentali, quod ſoli explicant Theologi, In Toto Perſonali unitur natura divina & humana, finita & infinita, In Toto ſacramentali uniuntur res cœleſtis & terreſtris, quod in aliis nõ deprehenditur exemplis. Obſervandum deniq; hoc loco erit, unum idemq; poſſe

ſuſtinere diverſas Totius rationes reſpectu diverſorum, v. g. Homo eſt Totum eſſentiale Phyſicum reſpectu corporis & animæ; eſt totum eſſentiale Metaphyſicum reſpectu animalis & rationalis; eſt Totum Univerſale reſpectu Individuorum, eſt totum Integrale reſpectu capitis ventris &c.

9. *Pars eſt quæ Totum conſtituit.*

Velut Totum habet reſpectum ad Partes, ita Partes quoq; factâ mentione Totius depingendæ ſunt. Cæterùm velut Totius indoles & natura variat, ita & varij dantur modi Partium. Toti Perfectionali nullæ partes reſpondent, quia iſtius totalitas in ſeſe radiens omni parte caret, iſtarum verò vices ſupplent perfectiones eminentes. Totius Numeralis partes ſunt Unitates, Potentialis verò ſunt potentiæ, quæ analogicè partes poteſtativæ dicuntur: Eſſentialis Totius partes ſunt Materia & Forma, quæ ipſa ſunt principia intrinſeca conſtituentia Eſſe totius: Integrali deniq; reſpondent partes integrantes ſive iſtæ Similares ſint, ſive diſſimilares. Toti Univerſali tribuuntur partes ſubjectivæ, quales ſunt ſpecies.

10. *Totum à Partibus ſimul ſumtis non differt realiter, multò minus eſſentialiter.*

Graviſſima agitatur controverſia, an inter Totum & Partes diſtinctio realis locum inveniat, cujus alij affirmativam, alij verò negativam tuentur deciſionem. Fuſius ſententiæ utriusq; rationes, & deinceps rationum diſcuſſiones ſuppeditavit *Perer. l. 7. de Phyſ. Princ. & affect. c. 18*, & ſeq. tandem concludit *c. 20.* utramq; opinionem probabilem eſſe, neq; alterutrius ſententiæ rationes eſſe firmiores. Lubentiſſimè quæſtionis affirmativam Philoſophiæ ſectatoribus perſuaderet *Timplerus* cujus mentem recenſet *Dn. D. Meiſn. in Phil. ſob. ſ. 4 c. 4.* Diſtingvendum (inquit) eſt inter totum reſpectivè conſideratum quatenus eſt Totum; & inter totum abſolutè conſideratum quatenus eſt Ens. Priore modo omne totum eſſentialiter differt ab omnibus ſuis partibus, ſive diviſim ſive conjunctim acceptis. Definitio enim Totius non competit parti, neq; definitio partis competit toti: Poſteriori modo ſimiliter omne totum eſſentialiter differt à ſuis partibus, ſi modo excipias totum integrale homogeneum. Veruntamen maximè lubrico conſiſtit talo illud aſſertum, haudquaquam etenim diſtinctio realis vel eſſentialis inter Totum & Partes erit ſtatuenda: Equidem de partibus diviſim ſumtis ſeu de qualibet parte ſeorſim acceptâ iſtud facili negotio approbamus, quod realiter differant, de partibus verò unitis omnino inficiamur; Definitio equidem diverſa

verſa eſt, ſed illa diverſitas non ſemper diverſitatem realem ſeu eſsentialem ſimul importat, ſed quandoq; arguit diverſitatem modalem, quandoq; formalem, immò quandoq; ſolam rationis diſtinctionem arguit, quod in *Partit. Metaphyſ. l. 1. ſ. 4, q. 2. demonſtravit Dn. D. Jac. Martini.* Sanè accuratius utramq; ſententiam expendenti facile exorietur jubar veritatis, Totum ſcil. nihil aliud ſuperaddere partibus quam unionem, quæ certè non eſt res vel eſſentia nova;, unde realis vel eſsentialis diverſitas Totius & Partium emergere posſet, ſed tantùm novus eſt eſsentiæ modus; Forma ſcilicet eſt ipſius Formati actus eſsentialis, & ſeipſam dat Toti quatenus materiam informat & actuat, ubi materia ſe habet inſtar potentiæ recipientis, Forma verò inſtar actus informantis. Eſsentia itaq; compoſiti nihil aliud eſt quam eſſentia materiæ & formæ, quatenus iſtæ ſunt unitæ; neq; vel cogitari poterit Totum, niſi Partes ſimul concipiantur, ſeparet etenim quisquam ab homine animam & corpus, quid de Toto remanebit? nihil omnino: unde conſequitur à partibus Totum non poſse divelli, ſed per eas definiendum eſſe. Argumenta quæ in contrarium obvertuntur plæraq; laborant ignoratione Elenchi, dum ſtatuitur quod de ſingulis illa affirmentur partibus ſeorſim conſideratis, quæ tamen non niſi omnibus unitis attribuuntur: lubentes admittimus reale diſcrimen totius & cujuslibet partis ſigillatim conſideratæ, omnino etenim reale diſcrimen eſt inter hominem & corpus humanum, veruntamen inde nondum ſequitur reale quoq; diſcrimen eſse admittendum inter hominem & corpus humanum cum animâ conjunctum; cum itaq; modalis tantùm deprehendatur diſtinctio, malè eadem realis vel eſſentialis ſtatuminatur.

11. *Pars Toto prior eſt, & tandem poſitis omnibus partibus ponitur & Totum.*

Partis prioritatem non facile quiſquam in dubium vocabit, dum indolem Totius velut compoſiti rite ponderabit; cæterùm prioritas dignitatis hoc loco non attenditur, conſtat etenim quod Totum qualibet parte ſit dignius, propterea quod partis uniuſcujusq; perfectionem ſemper includat Totum, ubi ſingulæ partes non niſi unicam & propriam poſſident perfectionem: neq; prioritas cognitionis ſibi locum hic vendicabit, ſi de confusâ cognitione ſermo inſtituatur, accurata equidem, & diſtincta compoſiti cognitio conſiderationem accuratiſſimam ſingularum partium Totum iſtud compoſitum conſtituen-

tium efflagitat, nullus etenim exactam corporis humani cognitionem ſibi polliceri poterit, niſi primitus minima quæq; tam interiora quam exteriora membra & organa beneficio anatomico luſtraverit, quomodo ex nervis, ligamentis, oſsibus, carne &c. omnia exquiſitisſimè in iſto microcoſmo ſint fabrefacta; veruntamen ſi de cognitione confuſiori ſermo ſit, hujus reſpectu Totum partibus eſt prius, ſanè prius cognoſcimus palatium aliquod regium confuſè, quam ſingula ejusdem conclavia, quod ipſum vel exinde colligere promptum eſt, quod à longinquo aliquod palatium videre & confusè noſcere queamus, nequaquam verò diſtinctè. Neq; præterea prioritas Partibus decernenda eſt reſpectu naturæ intendentis, illa enim cum ſemper optimum & completum bonum appetat, iſtius appetitus non ſedatur ubi partem duntaxat, ſed ubi Totum conſecuta eſt, non etenim intendit artifex partem operis producere, & acquieſcere, ſed opus totum conficere ſatagit, ad quod conſtituendum omnes partes primitus intenduntur & præparantur, neq; enim Totum propter partes producitur, ſed contra Pars propter Totum. Intelligendum itaq; erit Axioma de prioritate reſpectu Naturæ conſtituentis, namq; quod in rerum conſtitutione & generatione totum dependeat & conſtituatur à partibus, luce meridianâ clarius eſt. Advertendum verò hoc loco erit, quando comparatio inſtituitur inter Totum & Partes reſpectu prioritatis, non illam tribui Partibus reſpectu cujuslibet Totius, ſed tantùm reſpectu Totius cujus ſunt partes formaliter; conſtat quod dentes, cornua &c. ſint partes animalium, quamvis minus principales, iſtæ verò poſteriores ſunt etiam reſpectu naturæ generantis & conſtituentis, ſed ſalva res erit, ſi diſcrimen obſervetur inter totum cui formaliter pars tribuitur, licet enim dictæ partes tribuantur animali quatenus eſt Totum integrale, non tamen quatenus eſt totum eſſentiale, ſi enim ad eſſentiam animalis conſtituendam dentes & cornua &c. requirerentur, haudquaquam Toti jam conſtituto demum adnaſcerentur, ſed ante illius conſtitutionem prærequirerentur. Præterea negligi non debet iſta obſervatio, quod hæc prioritas quoad Totum & partem ventiletur, non quatenus formaliter jam totum eſt actu conſtitutum, ita enim pars talis natura non eſt prior toto, ſic lignum licet quâ lignum poſſit prius eſſe ædificio, attamen quatenus eſt pars ædificij non eſt prius ſed ſimul cum ædificio, ſed quatenus abſoluta Entitas utriusq; attenditur. Quamvis autem pars toto ſit prior, attamen tandem poſitis omnibus

partibus,

partibus, non poteſt abeſſe Totum, ſed illud ſimul ponendum erit, dummodo aptè partes cohæreant (omnino etenim hæc conditio adjicienda erit, ſecus ſi eſſet nondum ſtatim præſto erit totum quantumvis partes extra unionem ſumtæ adſint, ligna namq; lapides, feneſtræ &c. licet adſint, neq; aptè tamen cohæreant, nunquam pro domicilio habebuntur.) Veritas Canonis in aprico eſt reſpectu Totius Integralis & Eſſentialis, ſic poſitis partibus integrantibus omnino ponitur totum Integrale, deſtructâ verò unicâ parte integrali & quidem principali, omnino totum deſtruetur, ſublatâ verò parte minus principali pro toto habebis mutilum. Eadem ratio eſt in toto Eſſentiali, quod omnino ponetur, ſi partes ejusdem eſſentiales ponantur: Dicam ſcribere veritatis promachis hoc loco non veretur *Timplerus*, aſtruens poſt mortem hominis omnes adeſſe ejus partes eſſentiales, anima enim & corpus adhuc ſuperſunt, & ſecundum abſolutam ſuam potentiam ponuntur, neq; tamen eo ipſo ponitur homo tanquam totum eſſentiale: Verùm graviter hallucinatur, quod corpus poſt necem ſuperſtes pro parte hominis venditare non vereatur, cum tamen cadaver à corpore omnino fuiſſet diſcernendum, corpus ſanè organicum eſt pars hominis, quod & uniri poteſt, & actu quoq; unitur cum animâ, cadaver verò haudquaquam eſt corpus organicum vivens, neq; actu cum animâ unitur, neq; naturaliter cum animâ uniri poteſt, quâ aptitudine recipiendi formam cum cadaver careat, omnino partis vicem ſupplere nequit.

12. *Totum partibus majus eſt.*

Evidens ſatis eſt quod totum ſit majus partibus, non quidem ſimul ſumtis & unitis, ſed ſingulis ſeorſim acceptis, & illud ex ipsâ terminorum cognitione facile intelligitur, dum enim partem à toto demo, adhuc aliquid remanere deprehendo, quod nunquam fieret, niſi pars toto minor eſſet. In toto integrali res apertiſſima eſt: ſi enim quantitatem molis ſpectes qualibet parte totum majus erit: Totum verò eſſentiale quantumvis non juxta eandem quantitatem majus ſit, (ſic enim bos vel leo non eſt major ſuo corpore vel animâ) attamen omnino quantitate virtutis eſt majus, cum ſit perfectius tam materiâ quam formâ. De Toto Univerſali, & partibus illius ſubjectivis hic nobis non eſt ſermo, cum harum alia ſit indoles. Litem verò hic nonnulli movere ſatagunt illi videlicet qui pugnam Philoſophiæ cum Theologiâ propugnant, affirmantes aliquando partes Toto fuiſſe majores, quorum glaucomata *Dn. D. Grauvverus in*

libello de ſimplici & una veritate detexit, Vellicatur, ait hoc Principium (ſc. Totum eſſe majus partibus) diciturq; verum in Philoſophiâ, falſum in Theologiâ, Verùm impoſſibile eſt totum eſſe, & non eſſe majus ſuâ parte, ne enim totum quidem eſſet, ſi non eſſet majus ſuâ parte; ſimpliciter ideoq; fit implicatio contradictionis, ſi hoc principium ullâ ratione falſum eſſe ſtatuatur; quod verò quidam affert ex 6. cap. Joh. de quinq; panibus qui fuerint totum, & tamen minores 12. cophinis, panum fragmentis repletis, miror (inquit ille) hominem qui non novit partes cum ſuo toto, & non cum alieno conferre. Fragmenta illa 12. cophinorum non erant ſimpliciter partes iſtorum quinq; panum, ſed panum jam benedictorum: verùm partes inter ſe conferat prout ſunt, non prout augentur; aut auctos inter ſe conferat (fuerunt miraculosè aucti etiamſi non animadverteretur,) & non auctos ſeu nondum benedictos etiam inter ſe; & tum doceat quod vel unus panis fuerit major cœteris quatuor, vel quod fragmenta unius cophini fuerint majora fragmentis cœterorum cophinorum.

13. *Totum de partibus non prædicatur, & contrà.*

De Eſſentiali & Integrali toto hoc accipiendum erit, (Univerſale namq; hic pariter eximendum, de ſpecie enim prædicatur Genus) ſic neq; de anima neq; de corpore homo prædicari poterit, neutra namq; pars homo appellari debet; neq; eſt quod quis Totum integrale ſimilare excipiendum exiſtimet, quod in illo totum prædicetur de parte, cum quævis particula lapidis ſit quoq; lapis, namq; veluti non inficiamur nomen totius etiam congruere parti in Toto integrali ſimilari, ita omnino ponderandum eſſe prædicatum cenſemus, non ſanè particula lapidis eſt ille ipſe lapis qui velut totum integrale ex illa parte ut ex reliquis componitur; ſic ponatur lapis qui 20. libras pondere ſuo æquet, nulla ſane pars ab illo lapide tranſumta erit ille lapis, nec æquabit iſtud pondus. Contra neq; pars prædicatur de toto, ſic leo neq; eſt anima neq; eſt corpus (quamvis ex utraq; conſtet parte;) obvertes omnino eſſe corpus & rite affirmari quod leo ſit corpus, ſed ab æquivocatione liberanda erit vox corporis, ſumitur enim vel pro trinâ dimenſione, quatenus lineæ & ſuperficiei contradiſtinguitur, vel ſumitur pro ſubſtantiâ compoſitâ ex materiâ & formâ, qua ratione plantæ & omnia animalia corpora ſunt viventia, & h. m. propoſitionem concedo, vel deniq; pro alterâ viventis

parte,

parte, & hoc modo falſa eſt propoſitio, neq; enim leo eſt corpus, ſeu altera illa pars leonis animæ contradiſtincta. Sed illa fuſius non expendemus. Hæc de naturâ & indole Totius & Partium hactenus propoſita ſunto; quæ alias hanc materiam illuſtrare queunt, ad publicum congreſſum reſervanda cenſemus.

Ad Litteratiſſimum Dn. Reſpond.

SÆpe ſalutiferos ſpernit Studioſa juventus
Conatus, cæcâ trahiturq; libidine pravi.
Nunc juvat ad pugilum leges componere vitam,
Carptim vel punctim certare, palæſtra Lyceo
Præfertur longè: multos vinoſa voluptas
Allicit, & bibuli crebrò vel nocte madentes
Incaluere mero: ſegnem traducere vitam
Delicium eſt alijs; Nulla his ſperanda bonorum
Meſſis erit. Non illa tuam ſententia mentem
Faſcinat, ad culmen virtutum tramite recto
Chriſtophore approperas, Studiis mens dedita, perge,
Ut patriam videas quondam decernere palmam.

L. M. Q. ſcrib.

PRÆSES.

Ad Præſtantiſſimum Juvenem

DN. CRISTOPHORUM Gebuhr/
de Simplici & Compoſito diſputantem.

D*Um de* Compoſito, *ſimul & de* Simplice, *Confers,*
Diverſoq; modo Rebus in eſſe probas,
Me tibi gratatum verſu prodire, vel uno
Hexametro ſaltem, pentametroq; cupis;
Quod cupis id facio, ſimul & tua Nomina tango,
Et Rem de qua nunc diſſeruiſſe ſtudes.
Nomine Compoſito fers CHRISTUM, *ferre paratus*
Illius in nuda Simplicitate crucem.

Rebus

Rebus & in cunctis ut Simplex Compoſitumq́; *eſt*,
Sic Simplex *curæ Compoſitumq́ tibi*,
Nomine Reg̃ ſimul ſis, CHRISTUM FERRE, paratus,
Et bonâ Compoſitus Simplicitatis habe.

M. Johannes Stein, Paſt. Nicol. Miniſt.
Sen. & P. L. Cæſ.

ENs quò *ſimplicius* tantò eſt *perfectius*, ejus
Entis cum reliquis, ſi gradus unus erit.
At DEUS ut *ſimplex*, ſic eſt *perfectus*, ab illo
Ens ſimili quamvis diſſidet omne gradu.
Simplicitati hujus propius quantò iveris, ipſe
Simplicitate magis *perficieris* eâ.

Cum voto veræ perfect. in Deo Eximio Dn. Reſp. amico & commenſali meo per annum dilectiſſ.
ſcr.

M. Theophilus Großgebauer.

U*T ſine compoſito Simplex, ſine Simplice ſolum*
Compoſitum captu prendere nemo poteſt:
Sic ſine pervigili non laus datur ulla labore,
Eſt quog̃ præcipua non ſine laude labos.
Et tibi non parvo laus venit parta labore,
Chare Gebuhr, dum jam prælia docta ſubis.
At laus major erit, ſi non inglorius inde
Diſcedes; quo te Jova Juvare velit.

Ita Avunculo atq; animo ſuo amantiſſimo
gratulab. ſcripſit.

Georgius German, Regiomont. Pruſſus.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn730213811/phys_0019
DFG

partibus,non poteſt abeſſe Totum,ſed illud [illegible] erit, dum-
modo aptè partes cohæreant (omnino eteni[illegible]o adjicienda
erit,ſecus ſi eſſet nondum ſtatim præſto erit to[illegible]vis partes ex-
tra unionem ſumtæ adſint,ligna namq;,lapid[illegible] licet adſint,
neq; aptè tamen cohæreant,nunquam pro do[illegible]untur.) Ve-
ritas Canonis in aprico eſt reſpectu Totius I[illegible]ntialis, ſic
poſitis partibus integrantibus omnino ponit[illegible]ale, deſtru-
ctâ verò unicâ parte integrali & quidem prin[illegible]o totum de-
ſtruetur, ſublatâ verò parte minus principali [illegible]s mutilum.
Eadem ratio eſt in toto Eſſentiali,quod omni[illegible] partes ejus-
dem eſſentiales ponantur: Dicam ſcribere ve[illegible]his hoc loco
non veretur *Timplerus*, aſtruens poſt mortem[illegible]s adeſſe ejus
partes eſſentiales,anima enim & corpus adhu[illegible]: ſecundum
abſolutam ſuam potentiam ponuntur, neq[illegible] ponitur ho-
mo tanquam totum eſſentiale: Verùm gravit[illegible], quod cor-
pus poſt necem ſuperſtes pro parte homini[illegible] vereatur,
cum tamen cadaver à corpore omnino fuiſſ[illegible]m, corpus
ſanè organicum eſt pars hominis,quod & uni[illegible]u quoq; uni-
tur cum animâ, cadaver verò haudquaqua[illegible]ganicum vi-
vens,neq; actu cum animâ unitur,neq; natur[illegible]nâ uniri pot-
eſt,quâ aptitudine recipiendi formam cum ca[illegible]mnino par-
tis vicem ſupplere nequit.

12. *Totum partibus majus eſt.*

Evidens ſatis eſt quod totum ſit majus p[illegible]uidem ſimul
ſumtis & unitis,ſed ſingulis ſeorſim acceptis,[illegible]erminorum
cognitione facile intelligitur, dum enim part[illegible]), adhuc ali-
quid remanere deprehendo,quod nunquam [illegible] toto minor
eſſet. In toto integrali res apertiſſima eſt,ſi er[illegible]n molis ſpe-
ctes qualibet parte totum majus erit: Totum[illegible]e quantum-
vis non juxta eandem quantitatem majus ſit,[illegible]s vel leo non
eſt major ſuo corpore vel animâ) attamen [illegible]tate virtutis
eſt majus, cum ſit perfectius tam materiâ qua[illegible]oto Univer-
ſali,& partibus illius ſubjectivis hîc nobis non[illegible] harum alia
ſit indoles. Litem verò hic nonnulli move[illegible]videlicet qui
pugnam Philoſophiæ cum Theologiâ propug[illegible]tes aliquan-
do partes Toto fuiſſe majores, quorum glauc[illegible]*Grauvverus in*

 libello